Nr. 4. Mielec, w lipcu 1933 r. Rok XIV.

# Orędownik

## Starostwa i Wydziału Rady powiatowej w Mielcu.

Wychodzi raz w miesiącu.
Prenumerata roczna urzędowa 3 Zł.
„ „ prywatna 4 Zł.

Nr. 1. Org. 6/2 1933. Mielec, dnia 7 lipca 1933.

Wprowadzenie w życie nowej ustawy samorządowej.

### Do wszystkich Zwierzchności gmin wiejskich w powiecie.

Stosownie do okólnika Pana Ministra Spraw Wewn. Nr. 61 b z dnia 22/VI 1933 r. Nr. SS. 16/2/13 zawiadamiam, że z dniem 13 lipca 1933 wchodzi w życie Ustawa z dnia 23 marca 1933 r o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, z dnia 13. maja 1933 r. poz 294)

Ponieważ ustawa ta przewiduje reorganizację gminy wiejskiej i całkowite jej stosowanie będzie możliwe dopiero po przeprowadzeniu tej reformy i rozpoczęciu działalności przez nowo otworzone gminy wiejskie, art. 114 tej ustawy, zawiesza częściowo moc nowej ustawy w odniesieniu do gmin wiejskich, a w szczególności moc postanowień art. 56, 57 i 58.—

Pozostałe artykuły wchodzą formalnie w życie z dniem 13 lipca 1933 r. faktycznie jednak niektóre będą mogły być wykonywane po wydaniu przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Pana Wojewodę, odpowiednich przepisów i zarządzeń uzupełniających i po przeprowadzeniu szeregu prac przygotowawczych.

Niemniej, cały szereg przepisów wchodzi formalnie i faktycznie w życie z dniem 13 lipca 1933 r. i należy je stosować Dla ustalenia i prawnego ujęcia tych przepisów, wydaję następujące wytyczne i wskazówki, jako zarządzenie wprowadzające w życie postanowienia odnośnych artykułów ustawy z dnia 23. marca 1933 r.

#### I. Organa ustrojowe.

Według art. 1-go ustawy organem stanowiącym i kontrolującym w gminach wiejskich jest Rada gminna. Organem zarządzającym jest Zarząd gminny Wobec tego dotychczasowa nazwa „Zwierzchność gminna“ traci swą aktualność i należy używać nazwy „Zarząd gminny“.—

Na czele zarządu gminnego stoi „wójt“, a jego zastępcą jest „podwójci“. Pozostali zaś członkowie Zarządu gminnego (dotychczasowi asesorzy) są „ławnikami“. Wobec tego znikają nazwy „Naczelnik gminy“ „zastępca naczelnika gminy“ i „asesor“. Reszta członków rad gminnych nosi nazwę „radnych gminnych“.—

Obecne Zarządy gminne, urzędować będą do chwili ukonstatuowania się nowych organów, (które będą wybrane w (terminie późniejszym) przyjmując tylko nowe nazwy.

#### II. Prawo piastowania mandatu członka organów ustrojowych.

Członkowie Zarządu i rad gminnych podlegają, z mocy ustawy zawieszeniu w sprawowaniu swoich mandatów na czas postępowania karnego o zbrodnię, za które w myśl art. 47 § 1 Kodeksu karnego sąd orzeka utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych, a to od chwili wszczęcia śledztwa, w postępowaniu zaś karnem bez śledztwa, po chwili doręczenia aktu oskarżenia,—

Do orzekania w tych sprawach, w odniesieniu do radnych jest wójt, a w odniesieniu do wójtów Wydział powiatowy.

Opuszczenie bez usprawiedliwionych powodów trzech kolejnych posiedzeń (obrad) Zarządu gminnego lub Rady gminnej, powoduje utratę mandatu członka Zarządu lub Rady gminnej, ze skutkami przewidzianemi w art 6 ust. 5 ustawy.

Do orzekania w tych sprawach powołany jest Wydział powiatowy.—Wobec tego należy prowadzić ścisłą ewidencję obecności członków Zarządu i Rad gminnych, na posiedzeniach, i o każdym wypadku kolejnej, trzykrotnej, nieusprawiedliwionej nieobecności, donieść Wydziałowi powiat.

#### III. Zakres działania Rad gminnych.

Art. 43. (1) Do zakresu działania Rady gminy należy powołanie organu zarządzającego i kontrola nad jego działalnością oraz stanowienie norm i zasad dotyczących zarządu sprawami gminy i jej gospodarki a w szczególności:

a) stanowienie o dobrowolnem podejmowaniu zadań o charakterze publicznym, jeżeli nie sprzeciwiają się temu postanowienia ustaw szczególnych, oraz jeżeli zadania te nie zastrzeżone innym Związkom publiczno—prawnym;
b) wybór członków Zarządu gminy oraz członków Komisyj;
c) uchwalanie regulaminów obrad rady i jej komisyj;
d) ustanawianie rodzaju i ilości stanowisk służbowych oraz wysokości przywiązanych do nich uposażeń;
e) ustanawianie norm wynagrodzenia, względnie od-

szkodowania dla członków zarządu gminy, oraz norm dotyczących djet i kosztów podróży;

f) uchwalanie przepisów o obowiązkach i prawach funkcjonarjuszów gminnych, tudzież ustanawianie dla nich przepisów dyscyplinarnych (miejscowy statut służbowy);

g) uchwalanie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym dla zawodowych członków zarządu gminy, oraz dla funkcjonarjuszów gminnych, tudzież pozostałych po nich wdów i sierot;

h) uchwalanie statutów miejscowych (miejscowych przepisów prawnych) jeżeli w myśl obowiązujących przepisów prawo takie gminie przysługuje i podejmowanie uchwał w sprawach: nabycia, zamiany, zbycia i oddania w zastaw praw i nieruchomości hipotecznego obciążenia i oddania w dzierżawę (najem) na okres ponad 6 wszelkich nieruchomości oraz zakładów i przedsiębiorstw gminnych, jak również udzielenia na nie koncesji ponad powyższy okres;

i) podejmowanie uchwał w sprawach uczynienia lub przyjęcia darowizny i zapisu oraz ustanowienia bądź objęcia zarządu fundacji;

k) stanowienie o założeniu, przekształceniu i zwinięciu urządzeń, zakładów i przedsiębiorstw gminnych, oraz o wznoszeniu, przekształceniu i znoszeniu wszelkich budowli, kosztem gminy;

l) podejmowanie uchwał w sprawie udzielenia przez gminę poręki finansowej oraz zaciągnięcia pożyczki długoterminowej, jak również w sprawie upoważnienia zarządu gminy do zaciągania pożyczek krótkoterminowych na czasowe zasilenie funduszów kasowych w granicach zasad, warunków i wysokości określonych przez Radę;

m) uchwalanie preliminarza budżetowego gminy:

n) ustanawianie zasad lokaty kapitałów oraz zasad zarządu i użytkowania majątku i dobra gminnego, jak również wszelkich urządzeń zakładów i przedsiębiorstw gminnych;

o) uchwalanie danin komunalnych, stanowienie o obowiązku innych świadczeń na cele gminy, oraz ustalanie sposobu poboru tych danin i świadczeń;

p) podejmowanie uchwał w sprawie ustalenia i zmiany nazw dzielnic, ulic i placów, oraz w sprawie wznoszenia pomników na placach publicznych;

r) ustalanie zasad postępowania przy oddawaniu i przyjmowaniu robót i dostaw oraz ustanawianie norm postępowania w sprawach przetargów publicznych przy sprzedaży, kupnie i oddawaniu w dzierżawę nieruchomości gminnych;

s) podejmowanie uchwał w sprawie umarzania należności, przypadających gminie z tytułu prywatno—prawnych;

t) kontrola nad działalnością zarządu gminy, w szczególności zatwierdzanie sprawozdań z wykonania budżetu, oraz rocznych zamknięć i bilansów zazakładów, tudzież przedsiębiorstw gminnych, z wyjątkiem spraw o których mowa w art. 48;

u) uchwalanie wniosków oraz wydawanie opinji w sprawie zmiany granic gminy;

w) wydawanie opinji w sprawach potrzeb gminy oraz uchwalanie w tym zakresie petycyj;

y) nadawanie obywatelstwa honorowego gminy;

z) inne sprawy, przewidziane obowiązującemi przepisami i ustawą niniejszą, jeżeli nie mają charakteru czynności zarządzających i wykonawczych.

(2) Uchyla się wszelkie przepisy, przewidujące sprawowanie przez radę gminy czynności zarządzających i wykonawczych.

Art. 44. 1) Zarząd gminy działa kolegjalnie w sprawach następujących:

a) przygotowanie wszystkich spraw, w których stanowi rada gminy;

b) ustalanie planu wykonania budżetu;

c) uchwalanie regulaminów dla siebie oraz udzielanie na żądanie przełożonego gminy opinji o regulaminach i instrukcjach dla urzędów zakładów i przedsiębiorstw gminnych;

d) decydowanie o zaciągnięciu pożyczki krótkoterminowej na czasowe zasilenie funduszów kasowych zgodnie z zasadami i warunkami ustalonemi przez radę gminy;

e) ustanawianie opłat za korzystanie z urządzeń zakładów i przedsiębiorstw gminnych, jak również ustalanie opłat administracyjnych i taks za korzystanie w obrębie gminy z własnych publicznych środków lokomocji;

f) umarzanie należności przypadających gminie z tytułów publiczno prawnych, gdy ściągnięcie danej należności staje się niemożliwe, albo upoważnienie przełożonego gminy do wydawania w tym zakresie decyzyj;

g) decydowanie w sprawie oddania w dzierżawę (najem) na okres nieprzekraczający 6 lat, nieruchomości, zakładów i przedsiębiorstw gminnych jak również udzielenia na okres nie dłuższy koncesyj na te zakłady i przedsiębiorstwa, zgodnie z zasadami i warunkami, ustalonemi przez radę gminy;

h) ustalanie sposobu wykonania uchwał rady gminy w sprawie wzniesienia budowli, oraz założenia, reorganizacji lub zwinięcia zakładów i przedsiębiorstw gminnych, jak również w sprawie innych ważniejszach inwestycyj;

i) rozpatrywanie i zatwierdzanie ofert składadanych przy wszelkich przetargach publicznych, w myśl zasad, ustalonych przez radę gminy

j) decydowanie o wszczęciu i odstąpieniu od sporu sądowego oraz ustalenie warunków układu pojednawczego w sprawach prywatno-prawnych, oraz w tych publiczno-prawnych, w których na zawarcie takich układów zezwalają przepisy ustaw;

k) decydowanie o dokonaniu wydatków nieprzewidzianych w budżecie, bądź też uwzględnionych w niedostatecznej wysokości w przypadkach, gdy obowiązujące przepisy uprawniają zarząd do takiej decyzji;

l) inne sprawy zastrzeżone do kolegjalnego decydowania w myśl postanowień ustawy niniejszej.

(2) Przełożony gminy może w sprawach, wymagających jego decyzji, zasięgnąć opinji kolegjum zarządu.

(3) Każdy członek zarządu gminy ma prawo informować się u przełożonego gminy i na posiedzeniach zarządu żądać wyjaśnień w sprawach, dotyczącej gospodarki gminnej, jak również stawia wnioski w zakresie, przewidzianym w ustępie 1-szym niniejszego artykułu.

(4) Dotyczy gmin miejskich.

(5) Członkami kolegjum zarządu gminnego są:

wójt, podwójci oraz ławnicy. Kolegjum obraduje pod przewodnictwem przełożonego gminy lub jego zastępcy. Do powzięcia uchwał niezbędna jest obecność więcej niż połowy ustawowej liczby członków, Uchwały zapadają większością głosów obecnych. Przewodniczący bierze udział w głosowaniu i głos jego rozstrzyga w razie równości głosów.

Art. 45. Rada gminy może powoływać stałe, czasowe, albo do poszczególnych spraw, komisje z pośród członków rady w miarę potrzeby z pośród mieszkańców gminy posiadających prawo wybieralności do rady. Komisje mogą powoływać ze swego składu podkomisje. Rada gminy może przekazać komisji rozpatrywania i opinjowania różnych spraw, dotyczących administracji i gospodarki gminnej, przygotowanie wniosków na radę, jak również decydowanie w zastępstwie rady w poszczególnych sprawach, wymagających jej uchwały. Komisje działające na prawach rady gminy, mogą składać się jedynie z radnych

(2) Zarząd gmin działając kolegjalnie może powoływać komisje z pośrod swych członków z udziałem radnych a w razie potrzeby również z udziałem mieszkańców gminy, posiadający prawo wybieralności do rady. Komisje te mogą być powoływane wyłącznie do udzielania opinji i przygotowywania wniosków w sprawach administracji i gospodarki gminnej, wymagających uchwały zarządu lub decyzji przełożonych gminy.—

(3) Przewodnictwo w komisjach, powołanych w myśl ustępu 1 lub 2 należy do przełożonego gminy, lub powołanego przez niego członka zarządu.

(4) Postanowienia niniejszego artykułu nie dotyczą komisyj rewizyjnych (art, 62 ustawy.)

Art. 46, (1) Zarząd gminy poza sprawami, zastrzeżonemi w myśl ustawy niniejszej. kolegjalnemu załatwianiu, działa jedno osobowo. W tym zakresie wójt działa samodzielnie pod osobistą odpowiedzialnością przy pomocy innych członków zarządu i funkcjonarjuszów gminnych.

(2) Wójt jest przełożonym gminy i kierownikiem całej administracji i gospodarki gminnej.

(3) Przełożony gminy jest zwierzchnikiem zawodowych członków zarządu gminy i pracowników gminnych oraz sprawuje nadzór nad czynnościami niezawodowych członków zarządu.

(4) Prawo i obowiązek reprezentowania gminy należy wyłącznie do przełożonego gminy.

(5) Zarząd gminy działa na zewnątrz wyłącznie tylko przez przełożonego gminy.

(6) Korespondencje i wszelkie dokumenty urzędowe zarządu gminy podpisuje przełożony gminy. Przełożony gminy może upoważnić do podpisywania w swoim zastępstwie ściśle określonych kategorji pism i dokumentów urzędowych swego zastępcę lub swych zastępców oraz poszczególnych urzedników gminnych. Dokumenty przez które gmina zaciagała zobowiązanie musza być opatrzone urzędową pieczęcią zarządu gminy oraz własnoręcznym podpisem przełożonego gminy i jednego z członków zarządu. W przypadku, gdy mandaty członków zarzadu gminy uległy zawieszeniu lub wygaśnięciu, dokumenty powyższe w miejsce członka zarządu gminy podpisuje właściwy urzędnik gminy.

Art. 47. (1) Wszelkie dotychczasowe uprawnienia organów ustrojowych gminy, nieobjęte postanowieniami art. 43 i 44 przechodzą na przełożonych gminy, działających w myśl art 46 ust. 1.

(2) W wypadkach niecierpiących zwłoki dla uniknięcia szkody. jakiej mógłby doznać interes państwa lub gminy, przełożony gminy obowiązany jest wydać decyzję w zastępstwie kolegjum zarządu, powinien jednak bezzwłocznie zwołać posiedzenie zarządu celem przedstawienia mu wydanej decyzji do zatwierdzenia.

Art. 48. Przełożeni gminy załatwiają jedno osobowo i pod osobistą odpowiedzialnością wszelkie czynności organów ustrojowych gminy, działających jako organa wykonawcze władz rządowych, bądź jako władzy administracji ogólnej.

### IV. Kontrola wewnętrzna w gminach.

Prawo bezpośredniej kontroli nad czynnościami biura gminy należy do wójta. Natomiast stałem organem rady gminnej w zakresie kontroli nad działalnością finansową i gospodarczą zarządu gminy, jest powołana przez radę gminna komisja rewizyjna.

Szczegółowe wskazówki o sposobie powołania, zakresie działalności itp. komisji rewizyjnej, oraz wzorowy regulamin czynności komisji rewizyjnej, wydam dodatkowo w terminie późniejszym.

### V. Nadzór nad gminami.

Uchwały rady gminnej w sprawach wymienionych w art. 43 ust. 1 lit. d, e, f, g, h, i, j, (punkt III. niniejszego okólnika) oraz uchwały w sprawie świadczeń w naturze (szarwarki) podlegają zatwierdzeniu Wydziału powiatowego względnie Pana Wyjewody. Wobec tego uchwały takie należy przedkładać Wydziałowi powiatowemu w 2 egzemplarzach.—

W razie odmowy zatwierdzenia uchwały przysługuje gminie w ciągu 14-tu dni po dniu otrzymania decyzji, prawo wniesienia odwołania do władzy bezpośrednio wyższej, która rozstrzyga ostatecznie.—

Uprawnienia dotychczasowe władz skarbowych i nadzorczych, w sprawach budżetowych, pozostają nadal w mocy.

Art. 66. (1) Nieważne są postanowienia organów ustrojowych gminy, powzięte z naruszeniem istotnych wymagań formalnych, albo sprzeczne z obowiązującem prawem. Podjęte przez radę lub zarząd gminy uchwały takie przełożony gminy obowiązany jest zawiesić i przesłać bezzwłocznie władzy nadzorczej, która orzeka o ich ważności.—

(2) Zarząd gminy z urzędu lub na wezwanie władzy nadzorczej wstrzyma w ciągu 14-tu dni wykonanie uchwały rady, która zdaniem zarządu lub władzy jest niewykonalna lub sprzeczna z interesem gminy. To samo prawo ma przełożony gminy w stosunku do uchwał kolegjum zarządu.—Zakwestjonowana w powyższy sposób uchwała staje się ważną, jeżeli ten sam kolegjalny organ ustrojowy gminy powéźmie ją ponownie, większością dwóch trzecich głosów, ustawowej liczby członków na najbliższem posiedzeniu, na które sprawa ta musi być wniesiona.—

Art. 67. (1) Władze nadzorcze zarówno bezpośrednie, jak i wyższe, mają prawo dokonywać inspekcji urzędów, instytucji, urządzeń, przedsiębiorstw i zakładów samorządowych, badać na miejscu i poddawać rewizji całokształt oraz poszczególne działy gospodarki samorządowej tak pod względem formalnym jak i materjalnym, a ponadto mogą na miejscu albo przez zażądanie nadesłania akt wejrzeć w tok załatwiania poszczególnzch spraw. O wyniku inspekcyj lub rewizji władza nadzorcza zawiadomi zarząd danego związku samorządowego najpóźniej w ciągu 60. dni po ukończeniu inspekcji, bądź rewizji.

(2) Przewidziane w ust. 1 uprawnienia posiadają władze nadzorcze również w stosunku do wszystkich instytucji prawa publicznego i instytucyj prawa prywatnego o charakterze wyłącznie społecznym, jeżeli te instytucje opierają swe źródła finansowe conajmniej w 50 proc. na subwencjach i subsydjach związków samorządowych, albo korzystają w tej samej wysokości z ich poręki finansowej.— Uprawnienia powyższe przysługują wojewodzie przy współudziale wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej) z głosem stanowczym w stosunku do instytucyj, których teren działalności obejmuje obszar więcej niż jednego powiatu, zaś Ministrowi Spraw Wewnętrznych, w stosunku do instytucyj, których teren działalności obejmuje obszar więcej niż jednego województwa, jak również instytucyj centralnych, mających swą siedzibę w mieście stoł. Warszawie.—

(3) W przypadkach, o których mowa w ust. 1. kierownik (przewodniczący) organu zarządzającego związku samorządowego obowiązany jest udzielić właściwym władzom, ich organom i delegatom wszelkiej pomocy i wyjaśnień, przedstawić i udostępnić księgi i dokumenty, oraz dopuścić do rewizji ksiąg i kas. Postanowienie to dotyczy również kierownictwa instytucyj, o których mowa w ust. 2.

(4) Władze nadzorcze mogą delegować swego przedstawiciela na posiedzenia organów zarządzających i stanowiących tudzież wyłonionych przez nie komisyj: osoby te mają prawo żądać przytem informacji co do gospodarki związku samorządowego, oraz działalności poszczególnych jego organów ustrojowych.

Art. 68. (1) Bezpośredni nadzór nad czynnościami przełożonych gmin z zakresu administracji rządowej tak działów zespolonych w wojewódzkich i powiatowych władzach administracji ogólnej, jak i działów niezespolonych - sprawuje w stosunku do gmin wiejskich i miast, zarówno wydzielonych, i nie wydzielonych z powiatowych związków samorządowych właściwa powiatowa władza administracji ogólnej.—

Ustęp 2-5 opuszcza się—

(6) W zakresie nadzoru, przewidzianego niniejszym artykułem, właściwym władzom administracji ogólnej przysługują w stosunku do przełożonych gmin następujące uprawnienia:

a) wydawanie zarządzeń, poleceń i wskazówek wiążących;
b) prawo wejrzenia w akta spraw poszczególnych oraz prawo lustracji odpowiednich agend:
c) rozstrzyganie w toku instancji, oraz inne uprawnienia, przewidziane dla władz instancji odwoławczej w myśl przepisów o postęp. administr.
d) stosowanie środków wykonania zastępczego na koszt zobowiązanej gminy.

(7) Starosta powiat. ma prawo nakładać na wójtów i podwójcich w razie stwierdzenia przekroczeń i zaniedbań przy wykonywaniu czynności w zakresie spraw administracji rządowej następujące kary porządkowe: a) upomnienie, b) nagana, c) grzywna do 100 zł. Ustęp 8 opuszcza się.

(9) Osobom karanym służy prawo wniesienia odwołania w toku instancji w ciągu 14 dni za pośrednictwem władzy karzącej do władzy bezpośrednio wyższej, która rozstrzyga ostatecznie.—

Art. 69. (1) Właściwe władzy mogą rozwiązać organ stanowiący i organ zarządzający związku samorządowego równocześnie, albo też każde z nich oddzielnie:

a) jeżeli wskutek przekroczenia właściwości lub innego istotnego naruszenia obowiązujących przepisów albo statutów związku samorządowego dany organ ustrojowy naraża na szkodę interes publiczny:
b) jeżeli wskutek bezczynności, bądź też nieudolnego (lub niedbałego) wykonania ciążących na nim zadań organ ustrojowy naraża związek samorządowy na straty materjalne, bądź też powoduje w gospodarce samorządowej istotne nieprawidłowości:
c) jeżeli organ ustrojowy dopuszcza się albo toleruje wśród swych członków publiczne wystąpienia, które uwłaszczają powadze lub obniżają zaufanie jakiem powinny cieszyć się organa administracji publicznej.—

(2) Postanowienia powyższe stosuje się dopiero wówczas, gdy dany organ ustrojowy pomimo wezwania ze strony właściwej władz nie usunie stwierdzonych przez nię uchybień, braków i nieprawidłowości w wyznaczonym odpowiednio terminie, lub pomimo upomnienia nie zaniecha niewłaściwego postępowania.

(3) Rada gminy może być rozwiązana niezależnie od przyczyn, przewidzianych w ust. 1., jeżeli w ciągu jej kadencji liczba radnych zmniejszy się o 30 proc. (art. 30 ust. 1, art. 40 ust. 1.)

(4) Decyzje właściwych władz, wydane w myśl ust. 1. i 3. podlegają natychmiastowemu wykonaniu, dany jednak organ ustrojowy może po jego rozwiązaniu odbyć jedno posiedzenie tajne, wyłącznie tylko w celu przyjęcia decyzji właściwej władzy do wiadomości, lub powzięcia uchwały w sprawie podjęcia środków prawnych przeciwko tej decyzji i powołania w tym celu pełnomocników.—

(5) Uprawnienia, o których mowa w ust. 1. i 3. przysługują: w stosunku do gmin wiejskich i miast nie wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, wojewodzie, który wydaje decyzję po zasięgnięciu opinji Wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej) w stosunku zaś do pozostałych miast i powiatowych zwiazków samorządowych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz w stosunku do miasta st. Warszawy - Radzie Ministrów na wniosek Min. Spraw Wewnętrznych. Decyzje w powyższym zakresie powinny być wydawane w formie umotywowanych zarządzeń.—

(6) Wybory do Rady gminnej należy zarządzić nie później, niż przed upływem trzech miesięcy, a do rady miejskiej i powiatowej sześciu miesięcy od daty rozwiązania danego organu. Minister Spraw Wewn. w stosunku do gmin wiejskich i miast, nie wydzielonych z powiat. związków samorząd., Rada Ministrów zaś w stosunku do pozostałych miast i powiatowych związków samorz. mogą w drodze zarządzenia okres powyższy przedłużyć o dalsze 6 miesięcy.

(7) Rozwiązanie organu zarządzającego powoduje wygaśnięcie mandatów wszystkich niezawodowych jego członków: w stosunku do członków zawodowych stosuje się postanowienia art. 70.

(8) Nowo ukonstytuowany organ stanowiący powinien dokonać wyboru niezawodowych członków organu zarządzającego w ciągu następnych 6 tygodni.

(9) W razie rozwiązania tylko organu zarządzającego organ stanowiący obowiązany jest w ciągu 12-tu tygodni dokonać wyboru członków organu zarządzającego.

W ustawie z dnia 12 sierpnia 1866 r. (Dz. U. Kr 19) należy wprowadzić następujące poprawki:

a) w § 1. dodaje się postanowienia treści następującej: „wszystkie gminy, podlegające ustawie niniejszej posiadają ustrój gminy wiejskiej“:

b) w § 102 (w brzmieniu ustawy z dnia 6 XII. 1883 Dz. U Kr. 76) w miejsce wyrazów: „rady powiatowej“ w końcu zdania 2-giego stawi się wyraz „gminnej“.

c) § 102 skreśla się 3-y ostatnie ustępy, w ich zaś miejsce wstawia się nowy ustęp treści następującej: „Przełożony gminy obowiązany jest pociągnąć do odpowiedzialności służbowej i wdrożyć postępowanie dyscyplinarne przeciwko podwładnemu funkcjonarjuszowi na wezwanie władzy nadzorczej, gdy władza ta przy wykonywaniu nadzoru nad gminą stwierdzi, że funkcjonarjusz gminy dopuścił się naruszenia obowiązków służbowych“.

d) w § 108 (brzmienie ustawy z dnia 17 czerwca 1874 r. Dz. U Kr. Nr. 49) w miejsce wyrazów „rady powiatowej“ w zdaniu drugiem stawia się wyraz „gminnej“.—

Z okólnikiem niniejszym powinni się dokładnie zapoznać w pierwszym rzędzie wójtowie i pisarze gmini bardzo szczegółowo i stosować sie do jego postanowień w całej rozciągłości. Ponadto zalecam sprowadzić po 1 przynajmniej egzemplarzu dziennika ustaw Nr. 35 z dnia 13 maja 1933 r. w którem ogłoszona została nowa ustawa.—

Zamówienia dziennika ustaw należy kierować do kasjera Wydz. pow. P. Wanatowicza wraz z kwotą 75 gr. za egzempl. do dnia 20 lipca b.r. Wprowadzenie w życie oraz przyjęcie do wiadomości i wykonania niniejszego zarządzenia należy mi zgłosić w nieprzekraczalnym terminie do dnia 25 lipca 1933 roku. Wkońcu zaznaczam, że w sprawie wykonywania nowej ustawy odbędzie się specjalna sesja wójtów i pisarzy, na którą należy przygotować sobie wszelkie zapytania o bliższe wyjaśnienia.

**Przewodniczący Tymcz. Wydziału powiat.**
**Starosta powiatowy: (-) Z. Schlichting.**

Nakładem Starostwa i T. Wydziału pow. w Mielcu. Odpowiedzialny redaktor: Teofil Gumiński, sekr. Rady pow.
Z drukarni M. Fiałkowskiego w Mielcu.

Nr. 4. Dodatek do Nr. 4-go. Mielec, w lipcu 1933 r. Rok XIV.

# Orędownik

## Starostwa i Wydziału Rady powiatowej w Mielcu.

Wychodzi raz w miesiącu.
Prenumerata roczna urzędowa 3 Zł.
„ „ prywatna 4 Zł.

Nr. I. Gm. adm. 138/2-33. Mielec, dn. 17/VI 1933

Do Zwierzchności gminnej w Młodochowie.

Naczelnik tamt. gminy Franciszek Serafin wniósł prośbę do Starostwa Powiatowego w Mielcu, o zwolnienie go z urzędu naczelnika gminy motywując to zbyt niską płacą, jaką mu Rada gminna uchwaliła na rok budżetowy 1933/34 co jest zgodne z prawdą.—

Opierając się na § 24. ustawy gminnej z dnia 12/VIII 1866 (Dz. U. Kr. 19) Tym. Wydział Powiat. stwierdza, że Rada gminna przekroczyła swoje kompetencje, bo jakkolwiek ustęp 2 tego § daje Radzie gminnej uprawnienia uchwalać, czy i jakie wynagrodzenie ma pobierać między innymi naczelnik gminy, to ustęp 3 tego samego § nakłada na gminę obowiązek wynagrodzenia za wszelkie wydatki z urzędowaniem naczelnika gminy połączone.

Skoro się weźmie pod uwagę, że naczelnik gminy, posiadając gospodarstwo rolne, musi poświęcać sprawom gminnym najmniej 1 dzień w tygodniu, ponadto najmniej raz w miesiącu musi być w siedzibie Władz powiatowych (sesje, wezwania urzędowe itd.) to prosta kalkulacja wykaże, że naczelnik gminy musi poświęcić sprawom gminnym najmniej 65—80 dni w roku. Mając swoje gospodarstwo musi naczelnik gminy, albo utrzymywać służącego, albo wynajmować siłę roboczą, co kosztuje przeciętnie około 2 zł. dziennie, a zatem faktycznie wydatki naczelnika gminy połączone z jego urzędowaniem wynoszą ponad 130 zł. rocznie. Jeżeli ponadto weźmie się pod uwagę inne straty naczelnika gminy spowodowane choćby tylko zaniedbaniem dozoru swego gospodarstwa, to stwierdzić się musi, że minimalne wynagrodzenie naczelnika małej nawet gminy powinno wynosić około 120 do 150 zł. rocznie.

Ponieważ ustalanie indywidualnych wydatków natrafiałoby na dość duże trudności i trudniejsza byłaby ich kontrola, jest życiowo wskazane ustalenie wynagrodzenia ryczałtowo, co i dla naczelnika gminy będzie korzystniejsze i da mu możność obniżenia swoich pretensji o 20—30 procent mimo tego jednak wynagrodzenie to winno wynosić zasadniczo najmniej 100 zł. rocznie. Nie przesądza to jednak możliwości zrzeczenia się ze strony naczelnika gminy części lub całości tego ryczałtu.

Wobec powyższego polecam uchwałę Rady gminnej zrewidować i uchwalić odpowiednią kwotę jako wynagrodzenie dla naczelnika gminy, w przeciwnym bowiem razie zostanie to ustalone z urzędu.

Wysokość uchwalonej kwoty wraz z odnośną uchwałą Rady gminnej należy mi przedłożyć do dni 14-tu.

D. i L. j. w.

Do Zwierzchności gminnej (wszystkich)

powyższy odpis przesyłam do wiadomości i analogicznego stosowania na przyszłość.

---

## Do wszystkich Zarządów gmin w powiecie.

Nr. I. Gm. szk. 50/1-33. Mielec, dn. 8/VII 1933.

Nawiązując do wydanych już wielokrotnie zarządzeń między innemi w Orędowniku z dnia 15/I 1932 r. L: 3269 P. II. z 15.X.1932 L: I. szk. 1809-32 oraz wydawanych ustnie na wszystkich sesjach naczelników gmin, w sprawie zaopatrywania szkół powszechnych przekonuję się z pism Rady szkolnej powjatowej i ciągłych zażaleń Rad szkolnych miejscowych i poszczególnych kierowników szkół, że sprawa ta ciągle nie jest przez naczelnikow gmin należycie respektowana.

Z dochodzących mnie zażaleń wynika, że szkoły cierpią stale na brak najkonieczniejszych potrzeb, jak kreda, papier do pisania itp. Opał pobrany często przez kierow. szkoły lub przez przew. Rady Szkol miejscowej na własny rachunek, jeszcze nawet w roku 1931/32. jest nie zapłacony.—Wynikiem tego jest cały szereg skarg sądowych narażających gminy na wysokie koszta Obsługa szkoły niepłacona parę lat, doprowadza do tego, że nikt nie chce szkoły obsługiwać.—

Taki stan rzeczy—nie mówiąc już o innych koniecznych potrzebach, jak remont budynków, płotów, ustępów itd —świadczy tylko o karygodnych zaniedbaniach ze strony naczelników gmin, co nie da się niczem wytłumaczyć. Sprawę szkół zalecałem bowiem wielokrotnie jako jedną z najważniejszych i przed innemi wydatkami do uregulowania wskazaną.—

Tego stanu tolerować nie będę i w związku z tem wydaję następujące zarządzenia:

1) Naczelnicy gmin porozumieją się z przewodniczącemi Rady Szkolnej Miejscowej i kierownikami szkoły w celu ustalenia jakie szkoła ma zaległości, przedkładając mi ich zestawienie z planem ich spłaty. Jako zaległości z lat poprzednich należy uważać wszelkie długi, jakie z tytułu pobranych materjałów, niepłaconej obsługi itp. są zawisłe. Nie na-

leży tu brać w rachubę niewypłaconych kwot preliminowane na utrzymanie szkoły, o ile nie były wykonane kredytowo, choćby były potrzebne.—

2) Sporządzić zestawienie koniecznych wydatków na rok bieżący do końca marca 1934 (koniec roku budżetowego) uwzględniając konieczne wydatki przewidziane w roku ubiegłym a nie wykonane kredytowo lub gotówkowo.

3) Przy wykonywaniu budżetu w wydatkach stawiać na pierwszym planie wydatki na szkołę, przeznaczając na ten cel taki procent wszystkich wpływów budżetowych w jakim stosunku procentowym jest preliminarz szkolny, do całego budżetu.

4) Wykonanie zarządzeń ad 1 i 2 należy mi zgłosić w nieprzekraczalnym terminie do dnia 30 lipca br. pod osobistą odpowiedzialnością naczelników gmin.—

5) Do dnia 10 sierpnia br. należy przeprowadzić czyszczenie i bielenie sal szkolnych, remont ławek i innych sprzętów, przygotować pieniądze na zakup najkonieczniejszych przyborów i materjałów kancelaryjnych tak, by na dzień 15-go sierpnia br., w którym ma się rozpocząć nauka, w szkołach nie było żadnych trudności. Ponadto w tym samym terminie należy przygotować odpowiednie sale, tam gdzie najem ich jest konieczny.—

Podkreślam jeszcze raz, że sprawę szkolną traktować należy jako jedno z najistotniejszych zadań gminy, i spełnienia tego zadania będzie sprawdzianem i oceną przydatności naczelników gmin.

Z wszelkich uchybień i zaniedbań będę wyciągał jaknajdalej idące konsekwencje.—

Okólnik niniejszy należy podać do wiadomości wszystkim kierownikom szkół i przewodniczącym rad szkolnych miejscowych w powiecie.

Tem samem załatwiam wszelkie pisma i zażalenia w sprawie zaopatrzenia szkół.

---

L: P-10/5-33. Mielec, dn 6/VII 1933

W związku z zarządzeniem Pana Ministra Opieki Społecznej z dnia 1 lutego 1933 r. Nr. Gab, Or. 4/1-33, Ekspozytura Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Tarnowie uległa likwidacji z dn. 30 czerwca 1933 r.

Powiaty należące dotychczas do Okręgu wspomnianej Ekspozytury, przyłącza się do Okręgu działania Państw. Urzędu Posrednictwa Pracy Kraków, a to w myśl upoważnienia Pana Ministra Opieki Społecznej z dnia 15 kwietnia 1933 Nr. Gab. Or. 4-1/33.

O powyższem należy powiadomić interesowanych w tej sprawie, by nie narażali się w ciężkim czasie na niepotrzebne wydatki na podróż do Tarnowa.

---

Nr. I. Gosp. I-6/1-33. Mielec, dnia 11 lipca 1933.

Stosownie do zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewn. z 31 maja 1933 r. Nr. SG 95-58 i zarządzenia Urzędu Wojewódzkiego z 27. VI 1933 r. Nr. SF. II. 6-8/33 Tymczasowy Wydział powiatowy podaje do wiadomości iż na skutek akcji Ministerstwa Przemysłu i Handlu Biuro Sprzedaży Rur Zjednoczonych odlewni „Ruropol“ obniżyło cenę zasadniczą z 52 zł. na 49 zł. za 100 kg. rur pionowo i odśrodkowo lanych przy zachowaniu dotychczasowych dopłat za wymiary i rabatów.—

Sytuacja odlewni zrzeszonych obecnie przedstawia się katastrofalnie. Jest ona wywołana brakiem zamówień na rury. Dostawy czterech odlewni w tonnach przy ich zdolności produkcyjnej 45,000 ton wyrażają się za ostatnie lata jak następuje:

| rok | 1928 | 1929 | 1930 | 1931 | 1932 |
|---|---|---|---|---|---|
| tonn | 13450 | 15668 | 15595 | 6381 | 2291 |

Ten stan rzeczy spowodował, iż nowocześnie urządzona odlewnia w Ostrowcu jest nieczynna od listopada 1930 r. a odlewnia w Węgierskiej górce i w Porębie po dłuższych przerwach pracują po kilka dni w miesiącu. Wskutek tak nikłej produkcji ceny sprzedażne nie pokrywają kosztów produkcji zrzeszonych odlewni.

Ponieważ najpoważniejszym odbiorcą są samorządy, bowiem zapotrzebowanie ich wynosi 75 proc. ogólnej produkcji odlewni zrzeszonych, zatem Tym. Wydział powiatowy poleca Zwierzchnościom gminnym wszelkie tego rodzaju zamówienia kierować do pomienionych firm.—

---

Nr. I Gm. inp. I. 4/1-33. Mielec, dn. 17-VII 1933.

Jak wynika z przedkładanych mi przez inspektora samorządu gminnego sprawozdań, wójtowie zaniedbują lub lekceważą sobie ciągle gospodarkę pieniężną, nie prowadząc należytej ewidencji zbieranych pieniędzy tak gminnych jakoteż i sum przechodnich.

Zbierane podatki i opłaty nie są księgowane po kilka miesięcy nawet, mimo, że wójt obowiązany jest zaksięgować i uzgodnić stan kasy, po każdej zbiórce, a już najmniej raz w tygodniu. Tymczasem niektórzy wójtowie wprowadzają w przychód zebrane kwoty dopiero po odprowadzeniu gotówki, co znowu następuje nieraz z dużem bardzo opóźnieniem.—

Aby niedomagania te raz na zawsze usunąć, przypominam poraz ostatni, że wszelkie wpływy muszą być za księgowane natychmiast po każdej zapowiedzianej zbiórce, a drobne kwoty wpływające w ciągu tygodnia najmniej raz w tygodniu

Sum przechodnich nie wolno pod żadnym pozorem używać na żadne cele gminne a tembardziej prywatne, pod groźbą wytoczenia dochodzeń karno-sądowych a zebrane kwoty muszą być bezwzględnie odprowadzone do właściwych kas najpóźniej w ciągu 14 dni.

Ponadto zachodzą wypadki, że bardzo pilne wydatki gminne nie są pokryte, mimo, że księgi wykazują w tym czasie znaczną nawet gotówkę. Świadczy to, że wójtowie używają pieniędzy gminnych na własne potrzeby co jest karygodnem nadużyciem, które będę tępił z całą surowością prawa.—

**Przewodniczący Tymcz. Wydziału powiat.**

**Starosta powiatowy: (-) Z. Schlichting.**

---

Nakładem Starostwa i T. Wydziału pow. w Mielcu. Odpowiedzialny redaktor: Teofil Gumiński. sekr. Rady pow.
Z drukarni M. Fiałkowskiego w Mielcu.